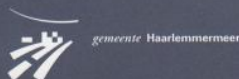
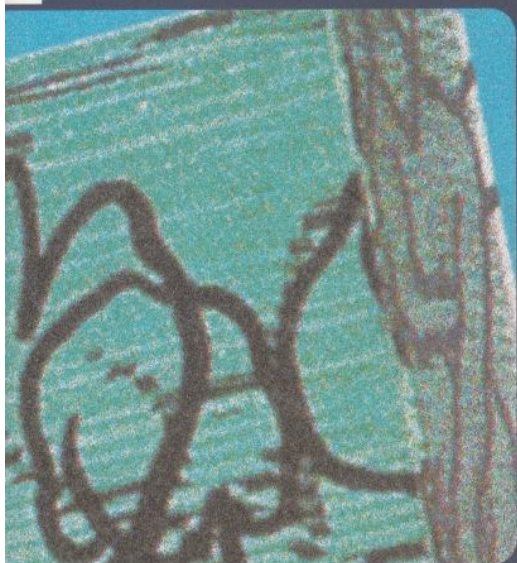


Leda en de zwaan

Bert van Loo - een verhaal in honderd delen



Leda en de zwaan - een verhaal in honderd delen

Zo statig als het beeld uit een vijver in Nieuw-Vennep verrijst, zo bescheiden is de rol die de maker voor het beeld heeft weggelegd. Opdringen is het laatste dat Bert van Loo met zijn werk beoogt. Het beeld, vindt hij, hoort iets toe te voegen aan dat wat er is. En inderdaad: de kolom van gestapeld glas in een kooi van sierlijk gevormd metaal lijkt zich moeiteloos te schikken in de kleur en de adem van de omgeving.

Maar langzaam openbaart zich in de ogen van de toeschouwer een beeld. Daar schudt een zwaan zijn veren. Het glas druipt van licht en water. Een verhaal biedt zich aan, een gemoedstoestand. Dromerig, tevreden, niet zonder wellust, nestelt de vogel zich dan in de armen van een vrouw. Een nieuwe overpeinzing schiet voorbij. Talloze beelden vloeien in het glas en in de blik van de kijker over elkaar heen. Dit is het kunstwerk van Bert van Loo. Een verhaal in honderd delen, verteld aan hen die hun ogen lenen.

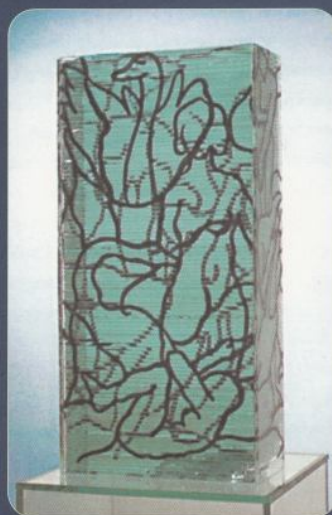
"Het onderwerp is Leda en de Zwaan, een mythisch verhaal over oppergod Zeus die in de gedaante van een zwaan Leda verleidt. Ik ben daarentegen uitgegaan van de verleiding die de vrouw pleegt. Een zwaan is een mooi en sierlijk beest, maar het blijft een zwaan, terwijl het in mijn ogen altijd de vrouw is die verleidt. Ik heb haar, afgetekend tegen een groot brok kristal, in verschillende gedaantes laten verschijnen: niet alleen in eigen beelden, maar ook in vrij vertaalde citaten van Botticelli, Toulouse de Lautrec, Dalí, Tintoretto.

De figuren zijn niet direct herkenbaar, maar je voelt hun aanwezigheid. Langzaam komen ze naar de oppervlakte. De zwaan wordt vastgehouden, duikt tussen de vrouwen op, vliegt weg, wordt gekoesterd. Zo vertelt het verhaal zichzelf steeds opnieuw. En telkens anders. Want het thema is ondergeschikt, hooguit een manier om de intensiteit te verhogen. Uiteindelijk moet het kunstwerk zijn eigen kracht en uitstraling hebben. Er zit sierlijkheid in, een beetje erotische lading, verliefdheid misschien. Het doel ervan is dat diegene die ernaar kijkt een bepaalde sfeer voelt en in een bepaalde gemoedstoestand raakt."

De sfeer, de uitstraling. Wat het doel is van het kunstwerk, is tevens de bron ervan. Altijd is het de analyse van de plek, die bij Bert van Loo het beeld voortbrengt. Hij gaat vaak naar de plek toe, maakt foto's, bekijkt ze, gaat weer terug. Het liefst bezoekt hij de plaats waar zijn kunstwerk komt te staan in alle seizoenen.

Bert van Loo

Bert van Loo (Gulpen, 1946) studeerde in 1972 af als beeldhouwer aan de Rietveld Academie en volgde daarna de opleiding glas. Hij exposeerde in Europa, Australië, de Verenigde Staten en Azië. Zijn werk is opgenomen in talloze particuliere en museale collecties in binnen- en buitenland. Lange tijd trad hij voor vakgenoten op als adviseur bij het maken van werk in opdracht. Vanaf 1980 maakt hij zelf werk in opdracht. Bekende beelden van zijn hand zijn onder andere te zien in Amsterdam (bij het Tropeninstituut en bij de Meervaart), Emmeloord en Veenendaal.



schaalmodel van Leda en de zwaan

"Elke keer zie je weer wat anders, worden dingen ineens nog duidelijker. Ook hier heb ik ingespeeld op de totaalindruk van de plek, op de prettige uitstraling van het Zwanenwater. Ik wist dat het in de kleinschaligheid moest gebeuren. Het is een mooie parkachtige omgeving met veel groen, daar moet je niet heel zwaar tegenover gaan zitten. Je moet nooit proberen te concurreren met de natuur, je moet juist proberen om je in te voegen, er een detail aan toe te voegen, iets waar je anders naar kijkt dan naar het waaien van de bladeren van de bomen."

Bij de maatvoering van het beeld hield Bert van Loo rekening met de weerspiegeling ervan in het water. Het gebruikte glas is helderder dan gewoon glas, maar behoudt door de stapeling een waterachtige glans, evenals het binnenste van de glaskolom de suggestie van beweging geeft. Dit komt, anders dan bij de veel gebruikte methode van 'glas knabbelen', door de techniek van verlijmen die Bert van Loo hier toepaste. Bij het knabbelen, het afbijten van de glasrand, zou het vrijkomende licht de tekening hebben overtroffen, terwijl hij juist streeft naar een evenwicht tussen beide elementen.

De tekening, uitgevoerd in verzinkt staal met een donkergroene poedercoating, is als een soort kooi op de millimeter nauwkeurig om de glaskolom heen geschoven. In het rijke oeuvre van Bert van Loo, is Leda en de Zwaan het eerste beeld met een staaltekening. Onveranderlijk is het gebruik van een materiaal dat tegenwicht biedt aan de beweging en de schijnbare vluchtigheid naast hetgeen je desondanks zijn 'grondstof' mag noemen: het glas. Een overweldigend voorbeeld van dit contrast is te vinden in Amsterdam Osdorp. Naast een vijf meter lange steen, puur natuur en met de aarde als het ware vergroeid, lijmd hij daar laag voor laag een vier meter hoge pluim in elkaar. Een pluim van water, van rook, van licht? De keuze is aan de kijker, al is en blijft het glas.



Detail van het kunstwerk

"Het herinnert aan de woorden van de beroemde jazzsaxofonist Eric Dolphy, die zei over zijn muziek: 'When you hear music after it's over, it's gone in the air, you can never catch it again.' Zo voelt dat beeld aan. Het is gezegd en het gaat, het vliegt weg. Maar iedere keer weer anders, iedere keer zul je het anders ervaren, door lichtomstandigheden, door de omgeving, door je eigen stemming. En dan ligt die steen ernaast als een baken, een veilige haven, iets dat blijft. Dat is in al mijn werk zo. Of ik nou naast glas met steen werk, met lood, met hout of met brons, het ene heeft de neiging om weg te vliegen en het andere heeft de neiging om het vast te houden. In Nieuw-Vennep houdt de kooi het glas vast, dat is iets wat je gaandeweg opvalt. Dat het glas ook nog eens letterlijk omsloten is, is bijzonder. Het gaat om het contrast tussen het een dat zo licht is dat het eigenlijk niets meer is, en het ander wat daar een spel mee speelt. De visualisering van een gedachte."



Overzicht locatie
Het kunstwerk Leda en de Zwaan staat in een vijver aan het Zwanewater te Nieuw-Vennep

Beeldende Kunst in Haarlemmermeer

Bedrijvigheid en een uitbundige groei kenmerken al decennia lang de ontwikkelingen binnen de gemeente Haarlemmermeer. Dat in deze groei de beeldende kunst altijd een belangrijke plaats innam, blijkt uit de uitgebreide beeldencollectie die door de jaren heen in de gemeente is opgebouwd. Ook in de toekomst zal de beeldende kunst een belangrijke bijdrage leveren aan het inrichten van de openbare ruimte. De manier waarop is echter sterk aan verandering onderhevig. Waren het tot de zeventiger jaren vooral figuratieve objecten, zoals dat van de geliefde Dik Trom die het beeld bepaalden, langzaam maar zeker verschuift het accent van autonome beelden naar kunst die een relatie aangaat met de ruimte.

Balans in dynamiek

Zonder een einde te maken aan deze dialoog tussen kunst en ruimte, is met het uitgestippelde beleid voor de komende jaren een koerswijziging in gang gezet. Meer en meer zal de beeldende kunst onderdeel gaan uitmaken van de openbare ruimte. Mengvormen van kunst, vormgeving en architectuur, zoals te zien in de omgeving van het station van Hoofddorp, zullen steeds vertrouwd worden. De gemeente kiest de rollen van opdrachtgever, investeerder, stimulator en innovator. Om tegemoet te komen aan de uiteenlopende eisen op het gebied van zichtbaarheid, duurzaamheid en schoonheid, wordt per project een adviesgroep in het leven geroepen die in nauw overleg met stadsarchitect, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten uitvoering geeft aan het beeldende kunstbeleid.

Beelden in Beukenhorst

Ondertussen worden in Hoofddorp Beukenhorst-Oost en West de resultaten zichtbaar van het beeldende kunstbeleid gedurende de jaren 1994 - 1998. De kunstwerken in het zakelijk gebied markeren een overgang tussen autonome kunst en de meer geïntegreerde vormen die in de nabije toekomst zullen verschijnen: ze reageren op hun omgeving, maar gaan er niet in op. De gemeente Haarlemmermeer nodigde kunstenaars uit heel Nederland uit om mee te denken over kunstwerken op vijf bestaande locaties in Beukenhorst. Uit het documentatiemateriaal van circa honderd inzenders werden voor elk van de vijf locaties drie kunstenaars gekozen. Hun ontwerpen bepaalden de definitieve keuze. De vijf kunstenaars maakten allen gebruik van wind en water, maar gaven daarmee op geheel eigen wijze uitdrukking aan de dynamiek van Haarlemmermeer. Het resultaat ligt vast in de beeldenroute die in Beukenhorst is ontstaan. De route biedt vijf uitnodigingen om even stil te staan, vijf momenten van reflectie.

Deze brochure is een kleine gids om een van die momenten in te leiden.

colofon

Uitgever: Gemeente Haarlemmermeer
Tekst: Yvonne van Ooij en Marjon Woudstra,
Nic Communitasite, Hoofddorp

Foto's: Petra Spiljard, Annerdijn
Vormgeving: FMS Communicatie en vormgeving
Brummeelamp, oplage 5000, September 1999
Drukwerk:

